

ერის ფართო მისიისთვის, ჯერ მას თავის გრძელმიზნობრივ განუყოფელი სიღრმე და ძვირფასობა ამ აქტისა, ჯერ ამ აქტის საერთაშორისო უფლებამოსი განათქვამი განმარტებითა არ მოუხსნავს—ჩვენ კი მოწოდებთ ვართ მხოლოდ აქტისა, რომელიც ხელმოწერილია იმავე ხელით და რომელიც თურმე მოუფლეთ უკვე მთელი რუსეთის პრესა და გადაბეჭდილია გერმანიის ენაზე და მთელი მოსკოვისა და კავკასიის მთელი ხელმოწერილი აქტის, რომელიც მიმართულია რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის ცენტრალ კომიტეტის მიერ.

ეს აქტი დაწერილია, გაცემისთანავე, დაბეჭდილია და მისი დათქმის მთელი რუსეთისა და პარტიულ პრესას და გადაბეჭდილია „როსრევიტი“—შეიქმნის განსჯის და ქართულ ხალხს მხოლოდ 14 ამა იტლის ამცნის ეს ახალი აქტი გზავთ „ბორბის“ პარტი (ნ. პ. 116). ჩვენ აქ არ შეგვდგებოთ იმის ძიებას, თუ რად დასტურდათ ამ აქტის ავტორებს მისი დაგვიანებით გამოცხადება აქ, ჩვენს სამშობლოში, შეიძლება ეს მათი უტყუარობა ტაქტიკურ მისაზრებობა იყო ავტორების, ჩვენ შეგვხვებით მხოლოდ ამ დიდ აქტის შინაარსს და გავიხარებთ მათგან, ჩვენ შეგვხვებით მხოლოდ ამ დიდ აქტის შინაარსს, ავტორების ჩინებულად ამ შეგახარებს.

მთელი წერილის შინაარსი, მისი გარეგანი ფორმა შეითქვას მხოლოდ ერთს აფიქრებინებს: ეს არის უტყუარი ცხრა მთას იქით მყოფ შერეულ ენაზე გამოცხადებული ბრძოლის განმარტება, რომელიც სურვილით სურვილით გამოცხადდა. ამ უტყუარობაზე თქვენ ნახავთ მხოლოდ ერთს წოდებს, ერთს გულსატყუარს, ერთს გულწრფელს სურვილს მისი ავტორებისა: თუცდ ღვაწლით, მაგრამ ეს ბრძოლა ცხოვრების უკიდურესობისა და გვიცავთ მთელი ჩვენის გულწრფელის ფაქტით, რომ არ გვადლეთ თქვენთვის, არც გიდავალავთ და გვწამდეთ, რომ სიკვდილამდე თქვენი ვართ, თქვენთვის ვერაფერს, თქვენი ვსუნთქვით და ვსიცოცხლებით. ავტორებიცაა შეიძლება თვით გადაიკითხოს ეს დღევანდელი ამ უტყუარობა, სადაც თუ ფაქტი და დღევანდელი, რომელიც თქვენთვის იმ ნაწილად მონაწილეობს, რომელიც ლაპარაკობს მის ავტორებს პირით. რა გვეთქვითა ჩვენ შინა, თუ ამგვარ სამიჯნური წერილებით პარტიულ ორგ. ნ. პ. 116-ის დიდებულ ერთ-მანეთს ამბობდნენ, ეს რომ გამოიღოს შედეგია და გრძობა ხომ მუდამ სარგებლავს გონებას, მაგრამ როდესაც ამ წერილს სწერს საქართველოს სახელმწიფოს უმაღლესი მეთაური—

იგი ლაპარაკობს ერის სახელით და ერის კი სწორად უფრო განიერი, ვიდრე მარტოპირად მისა-მოძღვარი.

საქართველოს თავისუფლების გამოცხადება ეს იძულებითი აქტია, ამ-ბოლოს უტყუარ, მაგრამ ამგვარ ღრის იგი გარდასვლილი უტყუარ, რადგან იგი არ შეადგენს ჩვენს საბოლოო მიზანს, ჩვენი და რუსეთის ძველი იდეური კავშირი ამ აქტით არ გაწყვეტილია, იგი არსებობს და იარსებებს მუდამ, სანამ მთელს დედამ წის ზურგზე არ დავამყარებთ სოციალისმის სამეფოსა.

მთელი საქართველოს დემოკრატია ჩვენს პარტიას მიღეს; ჩვენს ქვეყანაში არ არსებობს არც ერთი სხვა პარტია, რომელიც ჩვენ ვაყენებს და პრეზიდიენტს გვცოცხლებს. ამიტომ არის, რომ ჩვენ არ შეგვძლიან გადავცეთ სხვა ვისმეს სახელმწიფოს გამგებლობა.

საქართველოს მთელი დემოკრატია რომ თქვენ მოგსდებოთ ეს ყველაფერი გარდა უწყის, მაგრამ სად მიგვყოფთ თქვენს დემოკრატია და მისთან ერთად მთელი საქართველოს მთელი—ეს უბრალოდ მართლ თქვენ იცით და ავი ვერ ვერაფერს მაგნიფიკანტს ამის ამ საიდუმლოებს. თუ საქართველოს დემოკრატიის ბრძოლის გამაგრება იძულებითი აქტი იყო და თქვენი გული და სული იქ მიიწვეს, სადაც პირველად შემოგვხვდათ რევოლუციის უფროსი პირველი საგლობელი, მის ცენტრითა და სახელით რად პლანობით ჩაქალთ ამგვარიც სურვილით სურვილით განაპირავს უტყუარობის გამოცხადებას? განს იმავ „სულიერ კავშირს“—განმარტებაზე არ ვაპირებდნენ ამ ბრძოლა ხელმძღვანელები, რომელთაც ვერაფრით თქვენ თქვენს უტყუარობა? მთელს იმდებებს ჩვენ ვამყარებთ მთელი საქართველოს დემოკრატის ბრძოლას, რომელიც ბრძანებთ თქვენს და აღბათ ამიტომ ტრანსპარენტ თქვენი „განმარტებით“ რომ გსურთ მთელი საქართველოს დემოკრატის ბრძოლა მეცნიერული ტრანსპარენტით სოციალური რევოლუციის რომ ებნათ ვერაფერს მივხვდით და ვწავთ და ქართული წილის ამ ბრძოლაში ვანგარიღებთ ვამბავთ. გვაქვართ მ-ნო ჯერაჯერაობით ის მრავალი ექსპერიმენტებიც, რომელთა გამო დღეს ჩვენს სამშობლოში ხოცვა-კლავდა, ძარცვა-გლეჯა და ანაქრული სულით ვეცხვება გამოცხადება. ტრანსპარენტული და სოციალისმის „აღმარების“ ქვეყნისა ჯერაჯერაობით სწავს: დღეს თქვენ გიკრავთ საქმე ამ ქვეყნის მამაცობისა, რომელსაც მარტოოდენ ოცნება ვერ

ასაზრდოვებს და თუ მიანიც და მიანიც უმისოდ ვერ გიცოცხლებთ—ჯერ ჩაუყარეთ ჩვენს ქვეყნის მტკიცე სახელი მწიფობრივი საძირკველი, განამტკიცეთ უფლებრივი თავისუფალი მოქალაქეობრივი განწყობილება, დაამყარეთ უტყუარობა და მშვიდობიანი ცხოვრება რადგან მხოლოდ მაშინ შეგვძლებოთ შეუმოუხებლად და წყნარად იოცნებოთ ქვეყნის სოციალურ გარდაქმნაზე.

118 წლის წინად საქართველოს ერთ-ერთი მამის მისი ქვეყნის ისტორიული მტრებმა აიძულეს ხელი მოეწერა იმ აქტზე, რომელიც პეტლისმობა ერთი ფრის სულიერ კავშირს, 118 წლის შემდგომ იმავ ისტორიულმა მტრებმა იძულებული პყვეს პარტიულ დემოკრატის ბედად ხელი მოეწერა იმ აქტზე, რომელიც სწავდებდა ამ „სულიერ“ კავშირს და დღეს-კი იგივე ბედად ფრის სდებს, რომ იგი ყოველ ძალდონით გვცდება რათა ეს კავშირი კვლავ აღადგინოს. ამ „უტყუარობის“ გრძობაზეა ქართველი იმსხარება არამიგობის გზაზე და არა გვერდისა რომ მხოლოდ უტყუარობით გამოაქვამდობა იმავ „უტყუარობის“ გრძობაზე—მა ამაზე მტკი ბედნიერება მოუტყნოს ქართველ ერს.

სამყაროს დასაბამიდან მზე ჩრდილოეთიდან აჩქ ამოსულა და ვერც ამოვა: ნუ ელთ მისგან იმას, რის აღარულებაზე შეუძლებელია. დაუსვით თქვენს უტყუარს უკანასკნელი წერტილი იქ, სადაც თქვენ საქართველოს თავისუფლების განმტკიცებაზე ლაპარაკობთ და შეუდგით მხოლოდ თქვენი ერის ბედნიერებაზე ზრუნვა. ამის გვაღებთ თქვენი ისტორიული აქტი, რომელსაც 26 მაისს უტყუარ და შინაურ მოწმეთა თანადამსწრებით ხელი მოაწერეთ.

ამავე გავაღებთ აქვენივე რწმუნება, რომ საქართველოს გვეგონია თქვენს ხელშია და რომ მთელი მისი დემოკრატია მხოლოდ თქვენ მოგვეგონება.

მაშ იკარგეთ ცხლა მიანიც ოცნება! შ. — ვეჯდე

გერმანიის კომუნისტური

(წარმოუბეჭდილი გერმანულ საბჭოს 16 მკათათვის საგანგებო სხდომაზე).

მატანებო! მე სავსებით ვეთანხმები მთავრობის წარმომადგენელს, რომ დემოკრატიულ სახელმწიფოს არ შეგუფობს პრესის თავისუფლების შეზღუდვა. მაგრამ ეს პრინციპი, ჩემი აზრით, მისაღებად მხოლოდ ნორმალურ პირობებში, როცა სრული კონსტიტუციური განმარტებები დაამყარებული

შეიძლება თუ არა ითქვას, რომ დღეს საქართველო ნორმალურ მდგომარეობაში იმყოფება. მე ველონია, რომ არა! სახელმწიფო ცენტრისა და კვანის ადმინისტრაციისა გახვეულია გარეშე მტრებისა და შინაურ მამობიანების ტალღები მძლავრად ეხებება ჩვენი სახელმწიფოს საძირკველს. ასეთ პირობებში, რასავერდელია, შეგვიტყა დაპარაკი სრული კონსტიტუციური განმარტებებზე. თქვენ ამის წინად იძულებული გახდით, სიკვდილით დასჯის კანონი მიგდეთ. თუმცა, როგორც სოციალისტები, პრინციპილურად არა ხართ მიზნზე ამ უსასტიკესი ზომისა.

და ჩვენც, ნაციონალ-დემოკრატები, მხარი დაგვიკრავთ, რადგან ამის სახელმწიფოს რეზანი მითითდა. თუ სახელმწიფოებში მიღებულ სამართლის ძირითად პრინციპებს. ახლა თქვენ იძულებული ხართ, კანონის მიხედვით, დასაჯოთ დუშეთისა და ხაჩნაბის აჯანყებული გლეხები. მაგრამ, მატანებო, თუ ჩვენ სახელმწიფო ინტერესებს უკანახით ავიტყუარებთ, ვერაფრით ვერ შევძლებთ ქართველ გლეხებს, ნუ თუ უტყუარ ქვეყნელებს, რომელნიც ჩვენს შინაურ საქმეებში ერთ-ერთს და შეგნებულად ჩვენი სურვილებს და მთავრობის წინააღმდეგ გამოგზავნა ავტორის მიწვინაა, ჩვენ არაფერი უნდა გამოვიჩინოთ, გარდა ლიბერტებისა და სულგრძელობისა? არც ერთი გერმანული სახელმწიფო, რა გინდ დემოკრატიული არ იყოს ის, არ მითითებდა უტყუარების ასეთს ჩაყრვას თავის შინაურ საქმეებში. მთავრობის წინააღმდეგ გამაცხადებ, რომ აქამდე ჩვენ არ გვერდობა ქვეყნის მამობის კანონი და ამიტომ ძნელი იყო იმის გამოკრევა, ვინ იყო ამა თუ იმ რუსული გაზეთის რედაქტორი ან გამომცემელი, უტყუარ ქვეყნელები თუ საქართველოს მოქალაქე? მაგრამ, მატანებო, ქვეყნელები კანონი სრულიად საქართველო არ ყოფილა ამის. გახეთ „სოციალ-დემოკრატის“ სათაჯრზე პირდაპირ მისი ასოებით თეთრ ქაღალდზე აწერია: „Родская Социал-Демократическая Рабочая Партия“. თავის-თავად ცხადია, რომ მაისის შემდეგ, როცა ჩვენ საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი მივიღეთ, ასეთი გაზეთები უტყუარების ორგანიზებით უნდა ჩართვალის, რასავერდელია, რუსის მოქალაქეებსა თუ

გერმანებს ჩვენ ვერ ვაუკრავთ აქ თავიანთი გაზეთები „როსრევიტი“ და თავიანთი საქმეებზე იმ. უკლებს მაგრამ ყოველად შეუძლებელია იმის მოთმენა, რომ ისინი ჩვენ სახელმწიფოს შენებაში ჩაერიათ ან მით უმეტეს საქართველოს დამოუკიდებლობას აუხმებდნენ. ისინი კი სწორედ ასე იქცვიან. საბჭოს წევრმა ბატ. წერეთელმა ამ ტრიბუნიდან გულ-ახლიდა სთქვა: შეუძლებელია პარტიული კავშირი, და უტყუარობა, სოციალისტ-რევოლუციონერები აშკარად ამბობენ, ჩვენ არა გვწამს დამოუკიდებელი საქართველო. ნუ თუ ამის შემდეგ შეცდებელია რამე ანალოგიის გაყვანა ამ უტყუარ პარტიებსა და ქართულ პარტიებს შორის? მაგრამ უტყუარობა ვერა, რომ არც ამ საბჭოში, არც მის გარეშე არ მოიპოვება არც ერთი ქართული პოლიტიკური ჯგუფი, რომელსაც დღეს არ სწამდეს ან წინააღმდეგი იყოს საქართველოს დამოუკიდებლობისა. ამისა მიუხედავად ბ. წერეთელმა გერმანული დემოკრატები დამოუკიდებელ საქართველოს გამცემლებად გამოაცხადა: გერმანული დემოკრატები ძირს უთარბინთ თავისუფალ საქართველოსო. გრძობი გვიბრძანოს მატანებო წერეთელმა, სად იყო, ან როდის რომ ჩვენ საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ ავტორისა ვაუკრავდით? (ორ. წერეთელი ადგილიდან: სიტყვით არა, მაგრამ საქმით ამის იხმით) არა, მატანებო, გერმანული დემოკრატები ამის არ იხმენ. და თქვენ ბნელ სოციალ-დემოკრატები, თქვენ ყოველ შემთხვევაში უფლება არა გვაქვთ ამაში იქვი შეიტახოთ! (ტ. შ.)

გაისხენეთ თქვენი წარსული მოღვაწეობა. შელახვა გადაიკითხეთ თქვენი გაზეთები. მთავრობით თქვენი იერიშები იყუარებისა წინააღმდეგ (შემთხვევით: ვიცით, საქართველო არ არის) ათი, თხუთმეტი წლის განმავლობაში თქვენ გამოგზავნით უტყუარობით არა მარტო დამოუკიდებლობის იდეას, თვით ტერიტორიულ ავტონომიასაც კი. დიდი შინაგანი ბრძოლისა და ყოველნის შემდეგ სულ მთლად ძლიერ მიიღეთ რადიკალური კულტურული თვითმშობებლობის პრინციპი. საქართველოს გამოუცხადებ თქვენი სურვილებისა და პლანების წინააღმდეგ მოხდა. თქვენ თვითონ ამბობდით, რომ დამოუკიდებლობა სავარგო ძალის გავლენით მიიღეთ. და მიიღეთ ისე რომ გეცდით თვით უტყუარობა. თქვენი გამოცხადებ „გულ-ახლიდა სწერდა, რომ დამოუკიდებლობა ჩვენთვის უბედურებაა. და ამის შემდეგ თქვენ პედაგოგ და ჩვენ გვიკრავით დამოუკიდებლობის გამცემლობა? გერმანულ

გერმანული პრესის

დღის შრომა მოვლას იმ ქართველი ინტელიგენციის, რომელსაც უკვე მისი საქართველო და სწამს მისი მამაცობა, ამ შრომით, კეთილშობილად და ღვაწლიერად პატივს მიაგონია, უფრო ადინ-შორის ქართველ ხალხში უკრავდელი გრძობა, უნდა ჩამოსხას თავისუფლება ერისა და ქართველი ხალხი ქართველ ერათ უნდა გარდაიქმნეთ და თუ ეს საქმე ახლა მისაგადასმ კეთილად არ დასრულდა—საქართველო არ იქნებოდა. იგი აღარ უფლებდა—სანამ იქნის თავის თავს, სანამ მისი დასახელებს, რასაც მთელი საქართველო იწვევდა.

დღეს მთელი საქართველო არ იქნებოდა. იგი აღარ უფლებდა—სანამ იქნის თავის თავს, სანამ მისი დასახელებს, რასაც მთელი საქართველო იწვევდა. დღეს მთელი საქართველო არ იქნებოდა. იგი აღარ უფლებდა—სანამ იქნის თავის თავს, სანამ მისი დასახელებს, რასაც მთელი საქართველო იწვევდა. დღეს მთელი საქართველო არ იქნებოდა. იგი აღარ უფლებდა—სანამ იქნის თავის თავს, სანამ მისი დასახელებს, რასაც მთელი საქართველო იწვევდა.

მარტოებსა და ბედნიერებისა—არ აღმოგვანდა და არ გვახსოვდა მხოლოდ უტყუარობა იდეა და დღესათვის იოცნების უტყუარობა საგანა—ჩვენი საქმე უტყუარობა. თანამედროვე ცხოვრებას ერთი მთავარი კანონი აქვს და ეს მთავარი კანონი ჩვენ დავაწვედელი გვაქვს. განმარტება ამ ცხოვრებას უფრო ტრიალს, რაში თუ რევოლუციონერებზე სულ ერთია—ხალხის შეგნებას გვეუფიცავს, ხალხის შეგნება კი დამოუკიდებელი გროვებულ შეგნებაზე.

დღეს, არა ბრძანება გარეშეთ, ან შეიძლება გაცემული, არა შინა აწერა—მისას მის საერთო ზრდაში და სულში, არამედ აწერა მთელი და ერთ-ერთი მის წინამძღვრობისა და პრაგმატის გზაზე, შინაგანი ძლიერი ნებისყოფა და ეს ნებისყოფა კი მხოლოდ და მხოლოდ გროვებულ შეგნებაზე იხილება და ხარობს.

ეს აქტივობა, ეს უნდა ვცოდნეთ კმაღამ და სიმართლეს უნდა ვაღიარებთ. ეს სიმართლე კი დღევანდელი უნდა გვაქვს ყოველმხარე ერთობა, მაგრამ აქ არა გვაქვს სწორედ ამ ამგვარი ნებისყოფის ერთობა, ერთობა სულსა და ხეობებში გროვებულ ერთობისა.

ეს სინადა ეს დღევანდელი, ოდნავ მეტად მკრთალად მოსხსნს დღესაც. და ამიტომ ჯერ ვერ ვამხედვით თავს, ჯერ ვერ დივიჯუვებთ, რომ მარტო-ოლოგი ჩვენი უბედურებისა გამოგვდა ამით, რაც გადაგვხდა. მხოლოდ უბედურებისა და ხეობის რუკის სახელით შემოუხალდა ჩვენი სხუელი და შიგ ამ სხუელში მთავალი იარაღი სანაღმად დაჩირებული და მიწისა და

სიკვდილის ფერი ადგება. და დასასრულს ამ უბედურებისა და ტანჯვის მოუხანა მხოლოდ იქ, სადა ჩვენს თითონი მოუდებთ მას მთლად, დღესდღეობით როგორც ერთი, ავიტანთ ერთობრც-სხედებს, ვამაღლებით ერთის სულით და გამოვიჩინეთ მომქმედ, ძლიერს, უტყუარს და სალს, ვითა კლდე ნებისყოფის გროვებულ დამოუკიდებლობის დაცვაში, სამშობლოს ხანაში.

არ არის ეჭვი—საქმე ერთგული აღზრდისა განსაჯობით მიძინ საქმე გახდა.

მით მნებო ეს, რამდენადაც ძლიერი არიან და ღრმად აქვთ ფასვი გადგმული იმ ისტორიულ პირობებს, რომელსაც ჩაკლეს ჩვენს ერში გროვებული გრძობა, მისი შეგნება გროვებული მთლიანობის საპირობისა. რუსეთში გარეშე მტრის შემოსევებისა ვერაფრად უტყუარობა ქართველი ერთი. ჩვენს ისტორიულ ცხოვრებას ჩამოშორდა მესამე საფრთხე—მთავარი უფლებები, რომელიც ერის მთლიანობის იდეას ასაზრდოებს. სამაგეროთ რუსეთში უფრო ძლიერი საფრთხე გარჩინა. მაგრამ ამ გვით საფრთხე ერთი შეგნებელი არ იყო და ადვილად ვერც მიხედება მის. უგრძობი დაჩრა ერისაგან რუსეთის ხეობი და ვერც შესაფერი რეაქციის გამოიწვია ერის აზრდობაში. სამაგეროთ დანიდა მეორე ხალხის შეგნება, შეგნება კლასობრივი ისტორიულმა პირობებმა უხვად შეუწყვეს ხელი. რუსეთის divide A impera და უნდ კლასობრივი თეორიისა ჩვენი იდეოლოგია. პირველ გზას გროვებულ აღზრდის გზას ისტორიული მასაზრდოებელი პირობანი ჩამოშორდა, სვლა ამ გზით მიტანდა განმარტებული

შეიქმნა და ამისთანავე ეკლიანი და მიძინ. როგორც კლასობრივი უფრო ხელი დღეს აღმოჩნდა. და მეორე მთლად დახმობი პარტიული. კლასობრივმა შეგნებამ ჩაკლეს გროვებული. სოციალისმისა და ინტერნაციონალიზმისა დაჩრდილა ნაციონალიზმი. მათ სრული გამოაჯ-გებო წყნარობაზე იდღესასწავლეს ერთ-ერთი იდეის გოგოთის ამართვისა. შეხედეთ დღევანდელ საქართველოს. სად გამოიჩინა სდევს გროვებული შეგნება. სად არ სდევნს მსხვილს დღევანდელ საქართველოს, პირიქით სად იხოვებიან მისთვის როგორც ღირსეული შვილი ერისა იქ საცა არ ჩამოქრალა გროვებული იდეა, საცა ხალხს გარეშე მტერი არ დაჰვიწყებია, საცა კლასობრივ იდეას მთლად არ დაუბნ-ვით იდეა როგორ უფლი. თუშ-ფშაზე შეგნური, მოსწოდებო ქისტ-ლეკებისა, ქისტური, ომლად დაჩრდილი ბორჩალოს შემოქმედება, ახალციხე-ახალქალაქის გმირნი. სამაგეროთ აიღეთ პრაგინციები, რომელსაც რუსეთში „განაგებება“ მისცა და კლასობრივმა იდეოლოგია მოხმობა ხალხი. რას ვერგება ძველი დუშეთი. გმირი მეორე დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლაში უკანასკნელებმა დაქარეს იარაღი: ქართლი, სამეგრელო და შიდა პრაგინციები კლასობრივ კოცონზე სწავდენ ერის იდეას. გვეყო ასეთი მწარე გაყვებილები: ღრმად წაუშლელი ძველებითი აქმერა ჩვენი ერთგული ორგანიზმი. დამოუკიდებლობის იდეა უტყუარობა და დამოუკიდებლობის იდეა—უტყუარობა ერთი წარსულს ქართველი ერის მშენებლობაში.

მთელი ეს საქმე, მაგრამ ავტორებმა და არც უამრად!

დღევანდელი ვითარება ერისა—საუკეთესო სკოლაა მისთვის და საქმის ძლიერი მომუშაოა ერს, რომ შეიტანოს სიკოცხლე და მოქმედება. ქვეყნის კანონის დაცვითა სხვათა ხი-უბოი, სერთოთა გვაქვს ჩვენ სამშობლო, სამშობლო პატივია, რომლის დაცვა—დაცვა ჩვენი საკუთარი კერისა, ოჯახისა, ჩვენი ხალხისა და მწერლობისა ერთის ერთი ვლამარაკობა და ყველა ჩვენგანი განიცდის ერთს და იმავე ისტორიულს რადიკალურად მისაწერს.

სანამ ჩვენ ვაღმერთებთ კლას ვცხოვრობთ კლასობრივი შეგნებით—გაუგებობა და უტყუარობა ჩვენთვის ეს ერის ისტორიული ბედი და ბედისწერა, მაგრამ დღევანდელი ქვეყნობა უტყუარობა უტყუარობა ქართველ ხალხს ქართველი ერის ბედს მთლიანად და უმძიმეს იგი გამოიწვევს იმ კვანის შეიკვებებას, რომელიც ღრმად აქვს ჩაღლით ერის წარსულს ქართველი ერის მშენებლობაში.

არ შეგ ძლებს, რომ დღევანდელმა ისტორიულმა ხეობებმა არ შეიტანოს ქართველი ერის შეგნებაში პასუხისმგებლობის გრძობა საქართველოს მამაცობის წინააღმდეგ.

ამის გვაძლებს ჩვენ ამ დიდ ავტორებზელი საქმის შესრულებისთვის მომხმეტი და ერთეულ მომხმეტი მითითებს საქართველოში ნაციონალურ სახელმწიფოს შექმნას. მისი განმარტება—სათვის კი ჩვენი ერის გროვებული აღზრდა, ქართველი ხალხის ქართველ უნდა გავაღებოთ არის საქართველო. აქვს უნდა იყოს მამართლი მთელი ჩვენი ძელი, ჩვენი ფაქტი და რწმენა, ჩვენი ცოდვა და ოცნება და ჩვენი სიყვარული საქართველოსადმი.

შ. ქარაშვილი

დემოკრატიებისთვის ხომ საქართველოს თავისუფლება ყოველთვის უდიდესი ბედნიერება იყო (მეტიერე ტაში) ნატონებო, სინდისიცი საქართველო. ნატონებო, ჩვენ მართლაც წინააღმდეგნი ვართ დღევანდელ მთავრობაში მონაწილეობის, ჩვენ თანხმობით ვიწყობით. მაგრამ ჩვენი თანხმობა სახელმწიფო პარლამენტური და ლოიალური. საკლასობრივი შემოქმედება ამოიწურა, საქართველო მთავრობის შემადგენლობის შეცვლა; მაგრამ ეს ცვლილება, ჩვენი აზრით, უნდა მოხდეს არა ძალისხმევით, არა რევოლუციური ძალით, არამედ თანდათან, უმეტესწილად. ცილისწამება თითქმის ჩვენ ძალაუფლების ხელში ჩაგდება გვინდოდა. მთავრობის დეკლარაციის მიერ გამოწვეული კამათის შემდეგ, ჩვენ შევიტანეთ დღევანდელი წესები და დავსაყვედურეთ ფორმულა, სადაც ახალი მთავრობის შედგენას მოვითხოვდით, რომელსაც საკლასობრივი და სახელმწიფოებრივი ფუნქციები თანაბრად უნდა შესულიყო. ჩვენი შეხედულებით ახალი მთავრობის შესადგენად უნდა გამოყენებულ იქნას ყველა ცუცხალ ძალეში, რომელიც შეიძლება უპარტიოაა შორისაც იყოს და ამ საბჭოს გაგრძელება მოიძებნებოდეს. ჩვენ სახელმწიფო ორგანიზაციის ერთგულად მიგვაჩინა და არა პარტიისა კანკალეობა ტად. ყოველს შემთხვევაში ჩვენი რწმენით, მთავრობის რეორგანიზაცია მთავრობისათვის შეთანხმებით უნდა მოხდეს და არა აჯანყებით.

ნატონი წყვეთელი აჯანყებები პოლისის ერთ მეთაურსაც შეეხო. ჩვენი აზრით ყოველდღე შეუძლებელია რამე ანალოგიის გაცხადება ამ გერმანულ და წინააღმდეგობა რუსულ გახურების შორის. აჯანყებები მანულებლის გახურება, მათ უფლება აქვთ თავიანთი სიტყვა სთქვან ჩვენი სახელმწიფოს აწინააღმდეგობის. პარლად მე ბეგრ რამეში არ ვეთანხმები გახურების მეთაურის ფეტილს. მაგრამ წერილის ძალიანად შეხედულებას, რომ სახელმწიფოებრივი ინტერესი მთავრობისა და პარლამენტისა თანდათანობით რეორგანიზაციის მოითხოვს, საფუძვლიანია და მისაღებიც. შეიძლება თქვენ ისიც დანახულიყდა ჩაგვიფიქროსთ, რომ ამ პუნქტში თანხმობა არის ნაციონალ-დემოკრატიისა და გერმანულ ორგანიზაციის შორის. მე სხვანაირად ვაჯი. თუ იმ კულტურისანი გერმანიელი გრის წარმომადგენლები, რომელმაც უძლიერესი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია შექმნა, ჩვენ გვეთანხმებიან და არა თქვენ, ეს მე მგონია სწორად ჩვენი პოლიტიკური პრინციპების სასარგებლოდ უნდა დაპირაობდეს; და თუ მეორე მხრე თქვენ წმინად სახელმწიფოს გრძედილი ბოლშევიკები გვეთესებოდნენ, ესიც დიდად დამაფიქრებელია. (ტაში).

გერმანიის ცნობა
 ბერლინი. 16 ივლისი. კონსტანტინის რუპრეხტის ჯ. რი. სხვა და სხვა ადგილებში შეტყობები ზღვება. ეს ტყის აღმოსავლეთით ჩვენ დამის ერთი იფრისი მოვლავით. ამ ნაწილში მთელი დამის განმავლობაში ადგილობრივი ბრძოლები სწარმოებდა.

გერმანიის კონსტანტინის ჯგრა. მდ.
 ენსა და მარნს შუა და შეტყობების აღმოსავლეთით ანტილერის გარდერებულნი მოქმედებდა. პატარა შეტყობების და ერთი შეტყობის დროს მარნის იქით, ერაღ. ბონეს სამხრეთ აღმოსავლეთით ჩვენ შეტყობით მოწინააღმდეგის თხრილებში და ტყვეები წაგვყვანეთ. ჩვენი სახურეთ დასავლეთით და აღმოსავლეთით ჩვენ შეტყობით ფრანგების სახურებში. საბატონი სრული მომზადებაში ზღვს გვეწყობდა ამ მიზნისათვის განსაკუთრებული სატექნიკო ნაწილები. არტილერიის და მინების მჭიდროვნება ჯგრაშიან ადგილობრივობთან ერთად შეწყობილი მოქმედებით გზა გაუხსნეს ჩვენს ქვეითა ჯარს მოწინააღმდეგის მდებარეობისაკენ. გენ. ბამეს ჯარი მარნს გადავადგა ერაღ-ბონეს და დორმანის აღმოსავლეთით დასავლეთით ჯარმა იერიშით აიღო მთები მარნს სამხრეთ ნაპირზე. შეტყობებელ ბრძოლით ჩვენ

შევიტებით მოწინააღმდეგის ტყვიანი მიდამოების პირველ ხაზში, რომელსაც მოწინააღმდეგე გაშვებებით იცავდა და გარეგნით იგი თავის პოზიციების უკან კონფლი-შაპულ-კომბლილი-მარტილის ხაზზე. მარნის აღმოსავლეთითაც ფრანგებმა და იტალიელებმა წაგარდეთ მოწინააღმდეგე პოზიციები არდრისა და და მარნს შუა. სადამოთი ჩვენ ბრძოლას ვაწარმოებდით შეტყობით-კულტრა-შომისის აღმოსავლეთით. გენ. მუდრას და ფან. ეინემის ჯარმა უკუ ადგეს მოწინააღმდეგე შამპანში პარუნდან ტრაგედიამი (რევისის აღმოსავლეთით) და ავიღეთ ფრანგების პირველი პოზიციები, მარნ-ფრანგების ჩრდილოეთით ჩვენ შეტყობით კონსტანტინის-გვებერგისა და პოლიბერგის მდებარეობაზე, გვიარეთ მარნ-მდელი გზაფუძლის ბრძოლის მიდამო და რამბასკის გზატკეცილს მივადვიეთ პარანს ჩრდილო დასავლეთით ფიხტელის მთებთან. მდ. სიუნიის აღმოსავლეთით ჩვენ დავიბრუნეთ ობერვისა და ტრაგედიას სამხრეთ აღმოსავლეთით მდებარე მიდამოებში შამპანის ზოგი ნაწილები. შეტყობა ფრანგებ მოწინააღმდეგეებს თავისი პოზიციის მეორე ხაზი უკრია. მიუხედავად ღრუბლიანი და ქარიანი ამინდისა, ჩვენი მფრინავები კარგად მოქმედებდნენ, იერიშები მიქონდნენ ყუბნარებით და ტყვისისფრკვევლებით მთებში მოწინააღმდეგის ქვეითა ჯარზე. გუშინ ბრძოლის ველზე მოწინააღმდეგის 81 პაროლანის და 4 მისამედი სავარაო ბურთი ჩამოვადეთ.

ბერლინი. 15 ივლისი. იმპერატორი ვილჰელმი დღევანდელ ტყობინებს სახელმწიფოს ხაზინის მიღების, რომ იგი ძალიან გაახარა სამხედრო კრედიტის და გადასახდების საკითხის სასურველად გადაჭრა. აგრძელებით თქვენი მარჯვე და სასარგებლო მუშაობისათვის. ჯარი ამით რწმუნდება, რომ ხალხი მისვენა და ის ეყრდნობა ხალხის ძლიერ ნებისყოფაზე და ბრწყინვალე მომზადებზე. გერმანიის უძლიერესი იქნება თუ ის თავის ძალას იცნობს, ღვათის იმედი ქნება.

პრესნიკა

თბილისი.
 გუშინ მთავრობის თავჯდომარეს, ნ. ყორღანის, წარუდგა დღევანდელი კავკასიის საეპიშო საზოგადოების პარლამენტი. ი. ი. შირაკოვსკის მეთაურობით; დღევანდელ განუზარტა მთავრობის თავჯდომარეს თუ რა შიში მოეღის ტყვიის ხოლერის გაჩენით და თავის მოსახრებებში წარუდგინა ამ საშინელ სენის მოსპობის საშუალებაზე.

სატენიკო კომისიამ, რომელმაც დათვლიერა, მთავრობის დავალებით, ტყვიის ტყის ქვე-ნახშირის მადლორები, შესამდობა სცნო გადიდებული იქმნას ნახშირის დამუშავება დღეში 40 ათას ფუთამდე, რაც საქმარისი იქნება რკინის გზის საქართველოთა დასაქმყოფილებლად.

საქართველოს რესპუბლიკის ქვეშევრდომობის კანონის თანახმად, ეროვნულ საბჭოს სამანდატო კომისიამ კანონ-პროექტო შეიტანა საბჭოში, უკანასკნელში ეროვნულ უმცირესობათა შესვლის შესახებ, განზრახულია სომეხებს დავთობს—10 ადგილი, თათრებს—4, რუსებს—3, მესებს—2 და სხვა. უმცირესთა წარმომადგენელთა რიცხვი არ უნდა აღემატებოდეს—28-ს.

მდგომარეობა ბაქო ფართობზე. ბაქოში ამ დღეებში ჩამოსულ სომეხთა სიტყვი იქ ბოლშევიკებს დიდძალი ჯარისთვის მოუპოვებთ თავი. ჯარისკაცები მშვენიერ პირობებში სცხოვრობენ: საქმელ სასაღვლის დანისამოსის გარდა ეძლევათ თვეში 150 მან. ჯამეირი, ოჯახისთვის მუქობა მინა და ამის გარდა ჯარისკაცის ოჯახის თვეთუდ წევრს 70—80 მ. ეძლევა დახმარების სახით. გეოგრაფიის ბრძოლის დროს მოუკლავთ 400-მდე ასკერი, ბოლშევიკების მხრისაკენ დემოკრეტიის მოკლულთა 4, დაკრილა 25.

განჯაღების მიღებებით ცნობები, ოსმელების ჯარის მეთაურ რაზმი, რომელიც ბაქოსაკენ სახურეთით იწვევდა, ბოლშევიკების 2 ორთქლმავლის და

ღუვის შემდეგ, სალიანთან, მტკვრის მარცხენა მხარეს გადავიდა. რაზმი წინ იწვეს სახურეთით, აღიათის შიმა-რთულბით, რკინის გზის მთავარ მიმართულებით აჯანყებულთა გუშინ დღით ბრძოლა სწარმოებდა.

დღევანდელი კონსტანტინოპოლში იტალიელებმა ადგილობრივი მცხოვრებთაგან დღევანდელი, რომელმაც უნდა იშუამდგომლოს ოტომანის მთავრობის წინაშე, რათა ზომები იქმნას მიღებული იმ სინსტიკის წინააღმდეგ, რომელსაც იჩენენ ოსმალის ჯარის კაცები ადგილობრივი რესპუბლიკის მცხოვრებთა წინააღმდეგ.

დამცველ შტაბის გაუქმება. დღეს მოხდება თბილისის დამცველ შტაბის საბოლოო გაუქმება. დამცველ შტაბის ფუნქციები გადევნება თბილისის მეტროპოლიტან ჯარის უფროსს.

დამცველ შტაბის დაშლა. 16 ივლისის სომხთა ეროვნულ საბჭოს განჯად შეტყობინეს, რომ ბაქოს ფრანკულან ბეგრ დამცველები მოკლეს. მდგომარეობა გრძელდება. ოსმალთა მთავრობამ გამოაცხადა, რომ სახმებმა 10 დღის განმავლობაში იხარაღ უნდა ჩამართონ მთავრობას. ამ დღის შემდეგ მათ ძალით აპყიან იხარაღ.

ოზბეკ ბუზაღებრია ქართულ ენაზე. რეგორც დანადგებებით შეტყობით, ადგილობრივ სათათველს შეუდგინა ოზბეკ ბუზაღებრია ქართულ ენაზე. ადგენს ქართულ ენაზე ავტოტევი კომპიტიულს ანთმეტიკას და ფინანსურ გამოანგარიშებს. მასვე განზრახვა აქვს მომავალ ავადმუშურ წელიდან თავის კურსებზე ამ სხვების სწავლა შემოიღოს ქართულ ენაზე. რეგორც ვიცით, სხვთა კურსები პირველი ექვთა საქართველოში.

სხვთა მიხედვით რომანოვზე. ქ. როსტოვიდან ჩამოსულთა სიტყვი იქაურ გახურებებში მოთავსებული ცნობა მიხედვით აღემატება მის შესახებ დიდ მთავრობა ქ. ამსკში თავისი თავი მეფელ გამოცხადებია და გამოუცია მინიფსტი. მანიფესტში იგი თავის თავს ძველებურად უწოდებს: ათვით მპურაბელს რუსეთისას, დიდ მთავროს ფინლიანდისის, მეფეს პოლონეთისის მფუფს საქართველოისას და სხვ. მემბო, მიხედვით აღემატება მის ენაზე დებს მოკავშირე ინგლისისა და საფრანგეთის თანხმობით. „ერთობა“

საქართველოს რესპუბლიკის რკინის გზის მმართველის შემადგენლობის მდგომარეობა. რკინის გზის ცენტრალურმა კომიტეტმა და რკინის გზის აღმინისტრაციამ თანაგნით მიმართეს გერმანიის სამხედრო მისიას, შემოტანდნილ იქმნას საქართველოში გერმანიიდან თუჯი, რომელიც საქართველო რკ. გზის მომავალ შემადგენლობის შეადგენელად, რადგან შესაძლოა, ხერხებულ ლითონის უქონლობის გამო მთავრობა სახელმწიფოში და დემობში მუშაობა შესწყვეტეს.

3. თელავი

ხურაშბათის 18 ივლისს პ. კორაშელის, ვ. გარბიკის, ქ. კელიძის მონაწილეობით და სტენის მოყვარეთა დამხმარებით წარმადგენილი იქნება ფრ. შილერის „ქ ნადები“. ფრანკ მათრს შესასრულებს ვ. გარბიკი, კორაშელს—პ. კორაშელი. პიესას რეჟისორობს ფ. გარბიკი.

პარტიული ცნობრება

პ. კანკევის 9 ივლისს, ხალხის სრულ 7 საათზე (ახ. დროთ) სამეურნეო ბანკის დამაზამა შესადგება ეროვნულ-დემოკრატი. პარტიის მეორე განხილვის წინააღმდეგ ვადა კრება, რომელზეც, ხალხის-გარეთელ ქართველთა, მრგონულ კომიტეტის წევრია 6. მადლ-შედა, ამ დღეებში დაბრუნებულნი ქ. საბოლოოდ, წიკოვანს მახხენიანს: „ჩვენი მუშაობა სახელმწიფოზე“. დასწრება შემოქმედით მხოლოდ პარტიის წევრებმა.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მე III-მე რიონის წევრთა საზოგადო კრებები შესადგება ხოლმე შამანობით ახალ საქართველოში“ სტამბოს სრულ 7 საათზე, რომელზეც წაიკითხულ იქნებინ

მოსხენებში სხვა და სხვა პოლიტიკურ საკითხებზე.
 20 ივლისის საღამოს სრულ 7 საათზე ახალ საქართველოში“ (ნიხილის ქუჩაზე) დანიშნულია ეროვნულ-დემოკრატი. პარტიის წევრთა საზოგადო კრება, რომელზედაც წაიკითხულ იქნება მოახუნება პოლიტიკურ მომენტი. დასწრება საფარდებულთა.

შეცდომის განხილვა

„საქართველოს“ 140 ნომერში რ. ავანტეხს შეტყობის მესამე სვეტის მე 50-ე სტრიქონში ქვემოდა, სხვა კორექტირულ შეცდომათა შორის, დაშვებულია შემდეგი: დემკვილია—„გვზარება“; უნდა იყოს—„გვზარება“.

მთავრობის წრეებში

16 ივლისის საღამოზე მთავრობამ განიხილა რუსთა ეროვნულ სამკუთს შეამდგომლობა ფულით დასაბრების შესახებ და დადგინა, თანახმა ვინაგების მინისტრის დასკვნის, შემდგომლობა არ დააკმაყოფილოს.

შინაგან საქვეთა სამინისტროს მოხსენებით ანარქისტთან და სპექულიაციისთან საბრძოლველად ცალკე რაზმის დაარსების შესახებ მთავრობამ დადგინა პოტენტი მიიღოს და რაზმისათვის საქართველოში გადამოს.

ფინანსთა მინისტრის მოხსენებით სპილენძის აღრიცხვის შესახებ მთავრობამ დადგინა გამოსცეს შემდგომი განცხადება: საქართველოში საქონლის გაყვანა-გამოცვლის გასაძლიერებად საყოველთაოდ ცხადდება, რომ გაქრობა-მრეწველობის სამინისტროსთან რეგულ საქონლის კომიტეტს ევალება მთელ საქართველოში სპილენძელობის აღრიცხვა. ამის გამო ყველა დაწყებულბულებში და პირები, რომელთაც 50 ფუთი და უფრო მეტი სპილენძი მოეპოვებთ, მოვალენი არიან ორთა კვირის განმავლობაში განუცხადონ ამის შესახებ საქონლის გაცვლის კომიტეტს ცვადავადის ქუჩა № 2) და აცნობონ აგრეთვე სპილენძელობის ხარისხი, რაოხლანა და საყოველთაოდ აღრიცხვა. თუ აღინიშნულ ვისმე და ამის შესახებ არ ექნება განცხადებული, სპილენძი ნახვარ ფასში ჩამოერთმევა და პატრონები მე-29 მუხლის ძალით სამართალში იქნებიან მიტყულები.

„თმისაგმობა“ ბათუმის რეკვი

ბათუმში ხმებო დღის, რომ იქ დაქარაზა ყველგან რეფერენდუმი უნდა მოხდეს ამ მოკლე ხანში. დიდებება სანი ყუთი: საქართველოს, გერმანიისა და ოსმალეთის. ამის ხსინან აკაკი ჩხენკელის დიპლომატიური გამარჯვებით. არის საფუძველი გიფიქროთ, რომ რეფერენდუმი აქ რაში საქართველოს სასარგებლო და მთავრდება.

ამ რომდენიმე კვირის წინათ ბათუმში უნდა გამგზავრებულყო სტამბოლში აქარის დელეგაცია რომდენიმე კაციანად შემდგარი. ოსმალეთის მთავრობამ შეიტყუა რა, რომ არსებობს ასეთი დელეგაცია, მაშინვე დაატყვევა ყველა დელეგატიები და გაგვაგნა ოსმალეთის შორეულ პროვინციებში. ბეგის მეთაურს დახურავდა მოვალეა. თუ რა ბედი ეწვიათ მათ, ჯერ არ იცის.

კენჭის პრა კოდაულობი

12 ივლისს ნატონებში მოვიდა მატარებელი ქობულეთიდან. მატარებელზე მოსამხატრე პირის ცნობის მოყვარე ხალხი აჯანყებულ შემოებნიერ ყველას აინტერესებდა ქობულეთში ხალხი მომხდარი კენჭის ყრა. ქობულეთში მყოფთა ერა. ქ. რომელიც იმავე მიტყუებულს ახლდა „პროფოლნიკო“ შემდეგი გეგმა: 11 ივლისს მოხდა კენჭის ყრა იმის შესახებ—ქობულეთის მცხგრებლებს, ოსმალეთის ქვეშევრდომობა სურდათ თუ საქართველოს რესპუბლიკას.

ერ. კ.—ი, კენჭის ყრის დაწყების დროს იქ არ ყოფილა, რადგანაც მოკრიგი იყო რკინის გზაში მისი რეგო. მხოლოდ მოუწერია იმ დროს, რაც

ხმის აძლედა ხ. თ.—ს, თათრის მეთვალყურის დაუნახავს რომ მას ხმა საქართველოს რესპუბლიკის მხრით მიუცია და წყაროთი შეტყობინება: უნდა რა რუსეთის ხარო, მას უპასუხნია: ქართველი მამადიანი ვარა.

ქართველებს მეტი რატომ მიუცია ხმ?

თ.—ს უპასუხნია: სურველზე დემოკრატიული თუ არის; მე ასე მსურსო, ძალას თუ მატანთ, მაშინ გეთქვით და სხვაფერ მოვცეკვლიო.

ამ პასუხზე გაჯანყებულმა უფროსმა მეთვალყურემ ბრძანა: დამკრეფო და „სტოლბაზე“ აკარიოთ, რაც შინვე სისრულეში მოიყვანეს. ზღვის პირით ფანრის სვეტზე მოკრულა რკინის აფიცრამი უკრძანა ცხრა კაცს, რომ დემეტიკით. ცხრამევი თოფებში პატრონები ჩააწყვეს და დემეტიკის. იმ დროს მივიდა ამ ამბის დამსწრე გერმანიის აფიცრა და გაჯანყებით თათრის აფიცრებს უხანა: თქვენ ასე ძალდატანებით ხალხს თვალენს უბრძავებთ, ყურს უყრებთ, თქვენდა სასარგებლოთ გინდათ ყოველივე გააქეთ-ბნოთო. გერმანიელმა აფიცრამ მ.პ.პ.ლიანი განათავისუფლა.

შემდეგ შემინებულ ხალხს მოესპო საშუალება თავის სურვილზე ხმის მიცენისა. რადგან ყუთებში კენჭის ჩაშვება ფარულით არ ეწყობოდა, მამადიანი შეთანხმდა სადაც დომიდა: ხმა ზრცეოთისთვის არ მიუცია. მას ისეთივე დიდ მოვალეა, როგორც მის ამბანავს მოუყვია. („ერთობა“)

აჯანყება პიკაში

საზარელი დღე გაუთემდა კიგელებს 6 ივლისს. მთელი ქალაქი შეირყა „ზერონი“ მხრიდან გამოშლული პიკის ტყელებით, სადაც მოხდა აფეთქება სამხედრო მასალების. აფეთქება მოხდა დღის 10 ს. და 10 წუთზე, რადგანაც ქალაქის ცხოვრება მიიდანარებოდა. უცნაოდ გამოიჩინა ცხრამევი ძლიერი მტკვრისა. ხმა. კარებები და ფანჯრები მოსწყდნენ თავის ადგილებს, ანარქიდა ფანჯრის შუშების ნახტვრებები, ხალი დანინა; გაშტურდა. პირველ შემდროწებულ აფეთქებას მოჰყვა რამდენიმე უფრო ძლიერი გრგინება ანარქიფიქებისა. მოქალაქეთა ვერ წარმოგდენათ რაში იყო საქმე და მხრულად გებოქმედდნ აქეთ იქით, გასომოდა ისტრეული კიგელი ქალბენისა და მავშვებისა. მისახლებობა, რომ თავი დღევანდელ შემების ნამტრეფებისაგან, სკოლებოდა სახლებსა და შუაგულ ქუჩაში იკრიბებოდა. ბეგრის დემოკრა სახლებიდან ნამოტყვევული შეშის ნახტვებით, სისხლით მოთხურულს დაქილებს სწრაფ დახმარების აძლედა აფთიქეში, საფლამყოფობში და სხვა პუნქტებში.

აფეთქება მოხდა „ზერონის“ პერიონის იქით სამხედრო თათრის და მასალების საწყობებში. ეს უდიდესი ქალაქის ცენტრს და მთავრულია დასახლოებები 6—7 ევრათ და მდებარეობს ვიდებეცისა და ტროიციის (ოლნის) მონასტრებთან იქვე ახლო. გაიგეს თუ არა სადაც მოხდა აფეთქება; სასწრაფოდ წავიდნენ ცეცხლის მქობელი რაზმის ყველა ნაწილები, სამოქალაქეთა და სამხედრო მთავრობები და სამედიცინო რაზმი. აფეთქებულ ადგილს მიხლოებდა ყოველ შემოლებელი იყო; გამოუდებულად მოდიოდა ყუმბარები, სქებოდა პიკში და მთელ მიდამოებში აზნებდნ შიპანელის ტყვიებს და ყუმბარების ნახტვებს. ამევე დროს ძლიერდებოდა აფეთქებასაგან გაჩენილი ცეცხლი. ექვს საათიანი იწინასწარმოს „პიკის“ შეშობის ბანიდან სჩანდა როგორ ეღებოდა ცეცხლი და იზრდებოდა ცეცხლის ალი. დრო და დრო აფეთქება თათრის სწყვდებოდა, მაგრამ სიჩუმი იფეთქებოდა ახალი აფეთქებით და ხელ ახლდა იმართა ხმა და მნეტა; თათრის და მსკლანი პატრონებისა. გახვანილი ყველა რაზმები დიდის შიშით თანდათანობით უსლოვდებოდნ აფეთქების ადგილს. მათ წინ ხდებოდა გამოქცეული და წითლებული და დასახინებული ხალხი. ახლო მდებარე ქუჩებში ყველაზე ძალიან დახარადა ცხრონოვოლინიკების ქუჩა, რომელიც მოხდა

